

RYS OSTROVID (*Lynx lynx*)

Taxonomie

Říše: živočichové (*Animalia*)

Kmen: strunatci (*Chordata*)

Třída: savci (*Mammalia*)

Řád: šelmy (*Carnivora*)

Čeleď: kočkovití (*Felidae*)

Rod: rys (*Lynx*)

V ČR druh **PŮVODNÍ**

Stupeň ohrožení

- dle IUCN: celosvětově **málo dotčený druh** (Least Concern - LC)
 - současný populační trend: stabilní
- dle Červeného seznamu obratlovců ČR je to druh **ohrožený** (EN)

Ohrožující faktory

Hlavním faktorem ohrožující jeho populace je pronásledování člověkem a ilegální lov, včetně odmítavého přístupu veřejnosti. Úhyny na silnicích, fragmentace krajiny a snižování genetické variability.

- Pro rysa ostrovida je **PŘIPRAVOVANÝ** v rámci záchranných programů ČR **Program péče - Velké šelmy**

Legislativa

- dle Zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, se jedná o druh, který **není možné** obhospodařovat lovem
- dle Vyhlášky ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je rys ostrovid řazen do kategorie **silně ohrožený druh**
- dle Zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy **lze žádat stát o náhradu škody** způsobené rysem na životě nebo zdraví fyzických osob, na hospodářském zvířectvu, na včelstvech a včelařských zařízeních, na nesklizených polních plodinách či trvalých porostech a na uzavřených objektech nebo movitých věcech v uzavřených objektech
- ve Směrnici č. 92/43/EEC, O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Směrnice o stanovištích) je uveden v Příloze II., jako **druh** živočicha, který je v zájmu společenství a **jehož ochrana vyžaduje**

vyznačení zvláštních území ochrany a v Příloze IV., jako **druh** živočicha, **který vyžaduje přísnou ochranu**

- v Úmluvě o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva) je v Příloze III. uveden jako **chráněný druh živočicha**

Popis

Jedná se o středně velkou kočkovitou šelmu a největší kočkovitou šelmu, vyskytující se v Evropě. Srst je zbarvena žlutě až hnědě s černými skvrnami. Na špičkách uší jsou štětičky, na bradě má prodloužené chlupy patrné především v zimním období, tzv. licousy. Ocas má velmi krátký. Tlapy jsou mohutné se zatažitelnými drápy, dokonale přizpůsobené pohybu ve sněhu. Samice dosahují hmotnosti kolem 16 kg, samci mohou vážit až 25 kg. Velmi dobře má vyvinutý zrak a sluch.

Rozšíření

Dříve se vyskytoval v lesích téměř celé Eurasie. V současnosti je areál výskytu ostrůvkovitý a zahrnuje oblast od Evropy až po Sibiř a horské oblasti jihovýchodní a střední Asie. Pro Českou populaci rysů má mimořádný význam česko - bavorsko - rakouská populace o 50 až 100 jedincích. Pro populaci druhu na Moravě (především v Beskydech a Jeseníkách, kde žije 15 až 20 rysů) je rozhodující celkový vývoj populace v západních Karpatech, zvláště na Slovensku a v Polsku. Celkově se velikost populace rysa ostrovida v ČR odhaduje na 65 - 100 jedinců.

Biotop

Rys je typickým obyvatelem horských lesů, vyhýbá se většinou místům s hustým osídlením. Je ale schopen vyskytovat se i v oblastech s nízkou lesnatostí a hustě osídlenou krajinou, jako je tomu například u samce rysa, jehož pobyt byl několikrát dokladován v oblasti Moravského krasu. V Evropě se vyskytuje od lužních lesů po tajgy, důležitým faktorem je množství potravy.

Ekologie

Jedná se o samotářská zvířata, která se schází pouze v době páření. Rysy mají svá teritoria, tzv. domovské okrsky, které si značí močí a faciálními značkami. Jeden domovský okrsek může být až tisíce kilometrů čtverečních velký, záleží na úživnosti a během roku se může měnit (většinou se zvětšuje v období páření). Říje trvá od konce ledna do poloviny dubna. Samice je říjná 1 – 3 dny, a pokud není v tuto dobu oplodněná, říje se u ní opakuje po 9 – 13 dnech. Březí je 70 - 75 dní, takže se mláďata rodí od května až do poloviny června. O 2 až 3 mláďata se stará pouze samice, porodní váha je kolem 300 g. Ve věku 30 až 40 dní jsou schopna již přijímat masitou stravu. Na matce jsou závislá do příštího páření. Ve volné přírodě se mohou dožít až 17 let.

Potrava

Rys loví ze zálohy rychlým skokem, svoji kořist konzumuje pomalu a několikrát se k ní vrací, přičemž si ji schovává a zahrabává. Hlavní kořistí jsou menší kopytníci (srnčí zvěř), méně pak jeleni, divoká prasata, hlodavci, zajáci nebo lišky.

